

Solitaire bijen in mijn tuin

Tekst en foto's Ina van der Vlist

Ina van der Vlist schrijft dit jaar over solitaire bijen in haar tuin en directe omgeving.

Het is een koele zondagmorgen begin juli 2012. Ik loop in de Kruisbergse Bossen langs een graanakker midden in het bos. Deze akker is vooral bedoeld voor de akkeronkruiden, insecten en andere bosdieren. De korenbloemen bloeien uitbundig en mijn oog valt op een beestje met lange donkergele haren aan de achterpoten en een zwart lijf met witte strepen. Het contrast met de blauwe korenbloem is groot. Door de koelte bleef het diertje rustig zitten en kreeg ik de kans om foto's te maken. Ik zag dat het een wilde bij was, maar moest op zoek naar de naam. Op wildebijen.nl vond ik dat het een vrouwtje van de pluimvoetbij was.

Pluimvoetbij, *Dasypoda hirtipes*

Pluimvoetbijen zijn grote

bijen van 12-15 mm. Ze zijn actief van begin juni tot begin september. De vrouwtjes zijn door hun zwarte achterlijf met witte haarbandjes en hun opvallend lange oranjegele beharing aan de achterpoten gemakkelijk te herkennen. Met deze pluimvoeten kunnen ze veel stuifmeel tegelijk verzamelen. Ook vegen ze daarmee het uitgegraven zand voor de nestopening weg. De bijna goudkleurige beharing van jonge mannetjes verkleurt al vrij snel en wordt dan grijs. In Nederland komt maar één soort pluimvoetbij voor. Pluimvoetbijen nestelen vaak in grote groepen in zandige grond, maar kunnen ook op een zonnige plek tussen de stoeptegels of langs een fietspad nestelen. Daardoor zijn ze niet alleen op de zandgronden, maar in heel het land te vinden.

Nest

Een paar jaar geleden zag ik op een zonnige plek langs een zandpad in het

genoemde bos een vrouwtjespluimvoetbij die een nest aan het graven was. Ze deed dat heel bedreven door snel achteruit schuifelend met haar achterpoten het zand naar achteren te vegen om vervolgens weer een nieuwe lading zand op te graven en weg te duwen. Het is een fors karwei, want de hoofdgangen kunnen tot 70 cm diep gaan. De zijgangen, waaraan de broedcellen liggen, zijn 10 tot 15 cm diep.

Bloembezoek

Vrouwtjes maken zes tot tien voedselvuchten om een broedcel te bevoorraden en bezoeken dan allerlei composieten om stuifmeel te verzamelen. Naast stuifmeel verzamelen ze op andere plantenfamilies ook wat nectar. Daarmee voorzien ze zichzelf van energie en ze mengen het met het stuifmeel om een stuifmeelbal te kunnen maken. Als het op een dag, door slecht weer, niet lukt om een broedcel volledig te bevoorraden, dan is dat een

verloren dag. Een pluimvoetbij gaat daar de volgende dag niet mee door, ze begint dan gewoon aan een nieuwe broedcel. In mijn tuin zag ik pluimvoetbijen op jacobskruiskruid.

Overnachten en schuilen

Mannetjes overnachten vaak in een bloem. Tijdens een wandeling op een koele zondagmorgen over het heideterreintje vlakbij het graanveld in het bos zag ik er een stuk of vijftien. Ze hielden zich vast aan de bloem van een van de lastige te determineren gele composieten. De meeste waren pas geboren en hadden op hun zwarte lijf nog gele haren. Bij een paar oudere waren de haren al bijna grijs.

Tijdens een zomerse bui schuilen wilde bijen nogal eens in een bloem. Slim van ze om zo dicht op het voedsel te gaan zitten. Zo vond ik ook eens een verregende pluimvoetbij schuilend in de bloem van sint-janskruid. ♦

Een pluimvoetbijvrouwtje graaft haar nest.

Een pluimvoetbijvrouwtje op een korenbloem.

Mannetje pluimvoetbij rustend op een gele composiet.